

"Kanadai Magyar Ujság"
 egysejtes a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPA"
 Kanada és az angol birodalom legújabb, vasár napján megjelenő, a legújabb magyar hetilapja amely mindenkor szociális érdeklődést kelt és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kövölni minden honfitársunk számára.
 Előfizetési díj egy évre: \$2.00. Az Okozás és Képzés díj egy évre \$4.00. Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGEBURG
 CALDERONIA
 CHIPPAWA
 CROWLAND
 FORD CITY
 FORT ERIB
 FORT WILLIAM
 GALT
 GUELPH
 HAMILTON
 KITCHENER
 MONTREAL
 NEW WATERFORD
 NIAGARA FALLS
 OLAJAWA
 OTTAWA
 PORT COLBORNE
 PORT ROBINSON
 QUEBEC
 ST. CATHARINES
 SPRING HILLS
 SUDBURY
 SYDNEY
 TORONTO
 WILLOW
 WINDSOR

Kelet- és Nyugat

Kanadai Magyar Ujság

BEKEVAR
 CANA
 CALGARY
 COALBURST
 EDMONTON
 ESTEVAN
 HALMOK
 KANONAK
 LEAK
 LETHBRIDGE
 NOBBER
 OTTAWA
 PLEUNKETT
 RAYMOND
 REGINA
 SASKATOON
 SASKONHILL
 SOKHALOM
 ST. LAZLO
 SZERLYFOLD
 SUMAS
 TABER
 VANCOUVER
 WAKAW
 WETBURN
 WHITTEWOOD
 YORKTON

"Canadian Hungarian News"
 Combined with the
 "CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
 An Independent Weekly
 Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
 Editorial Offices and Printing Plant
 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
 Yearly Subscription \$3.00 to Foreign Countries \$4.00

VOL. IX. EVFOLYAM 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA. 1932. JULIUS 14 CSÜTÖRTÖK No. 28 SZAM

A munkanélküliség megszüntetését tűzte ki céljául Rothermere

"... DARE NOT FAIL..."

GREAT CHAMPION OF HUNGARIAN JUSTICE SEES FUTURE OF BRITISH EMPIRE TO BE SEALED AT OTTAWA

Excerpts from a Feature Article by VISCOUNT ROTHERMERE Reprinted from the "DAILY MAIL" London, England and the "Winnipeg Free Press"

This month the British Empire will reach a climax in its history. The conference of Ottawa confronts it with the supreme test of its capacity to survive.

The building of that Empire has taken generations of courage, self-sacrifice and patient effort. It covers one-quarter of the world, and contains more human beings than have ever before been brought under one allegiance.

Has this vast political organization passed the peak of its development, or does a great and prosperous future still await it? That is the vital question to which the Ottawa conference will provide the answer.

It would be a profound mistake for public opinion, disillusioned by past disappointments, to under-rate these impending negotiations. Never has there been an Imperial assembly of such momentous importance as the conference about to open in Ottawa. It will be a family council of all the British peoples, called together in unprecedented economic peril to organize mutual deliverance from disaster.

Personal experience has taught most of us that Fate never pardons those who flout the opportunities she offers. This is the British Empire's crowning opportunity. White conviction I say that the Ottawa conference puts before us the plain choice — now or never!

It is encouraging to know that these critical discussions will be presided by a statesman who has already manifested his deep sense of their gravity. The delegates to the Ottawa Conference cannot do better than take as their motto those words: "We dare not fail!" with which their chairman, Mr. R. B. Bennett, the Premier of Canada, so powerfully stirred the Imperial conference in London two years ago.

They will constantly need to strengthen their resolution by recalling to mind the grave responsibility they bear. Not only the future welfare of the Empire but perhaps its very continuance depends on them alone. The British peoples throughout the world would never forgive their failure.

No one can deny the difficulty of their task. The coming conference is far more than a patriotic demonstration, calling for amiable speeches and assurances of goodwill. It will involve stern business bargaining and firm dealing with powerful vested interests. The strain on all parties will be intense, but the reward of their success will be the restoration of the trade of the whole empire.

With a personal knowledge of Canadian affairs extending over thirty-five years, I maintain that the natural destiny of both the Dominion and the United Kingdom lies in closer economic union. To Canada, as one of the greatest producers of primary commodities among the nations of the world, Britain offers a densely populated market to that which the eastern seaboard of the American Union provides for the great agricultural and mining areas of the Middle and North West States of the United States.

Future generations will marvel that the Canadians and ourselves have taken so long to recognize this relationship. By developing it without more delay we can make our joint prosperity secure.

Levontatták a szikláról a gabona-hajót

Teljes tíz óra kereszttel tehetetlenül ült a Labrador New foundlandtól elválasztó Belle Isle tenger-szorosban a "Firby" nevű teherhajó, gabonával meg rakottan. A Liverpool felé haló gőzös ugyanis sziklazátonyra futott és csak a "Foundation Franklin" segélyhajó közreműködésével tudott szorongatott helyzetéből kiszabadulni. Még így is meg kellett furni a "Firby" hajóját és a finom No. 1. buza-rakomány egy részét a tengerbe bocsátani, hogy a hajó megkönnyebbüljön egy kissé.

A "Firby" kapitánya nem ismer ismét tengerre szállni, hanem a quebeci vagy pedig a halifaxi hajógyárban kénytelen javítás alá vetni hajóját s nem lehetetlen, hogy utközből kénytelen újból meglékelni a gőzöst és tengerbe engedni a rakomány tekintélyes részét, csak-hogy a hajót megmenthesse.

HÁROM MUNKASTEMETT EL A LEOMLÓ FAL

Vancouverben végzetes szerencsétlenség áldozatául esett három angol munkás, akik hosszú munkanélküliség után végre egy régi ház lebontásánál kaptak alkalmazást. Egy óvatlan pillanatban a 14 láb magas téglafal leomlott és maga alá temette a három munkásbembert, kiket életveszélyes sérüléssel szállítottak kórházba.

BELEVETETTE MAGÁT A NIAGARABA

Nikolaj Szemenoff, a cári ballet vezetője mult szerdán belevetette magát a Niagara folyóba és még mielőtt kimentheték volna, feltartóztatathatatlanszerűen a világhírű vízesség rettetés mélységeibe. Az öngyilkos balletmester bucsuleveleiben arról panaszkodik, hogy nem bírja tovább a balletjének üldözöttségét és ezért vált meg az élettől.

ISMÉT RELIEF-CSALÁSÉRT ÍTÉLTEK EL EGY MAGYART

Mint a "Canadian Press" hírszolgálati iroda jelenti, Havas János port-colbornel magyart \$97.50 pénzbírsággal sújtotta a bíróság, miután kiderült, hogy közellátást vett fel annak ellenére, hogy \$1.100 dolláros takarékbetétje volt az egyik bankban.

NAGY ELKESEDÉS A TARTHONYA IRANT

Felhívásunkra tömegesen érkeznek a magyar hziasszonyok levelei, melyek egy a tarhonya készítési módjáról, valamint a tarhonyával készített ételekről értékes felvilágosításokat tartalmaznak. Amint befejezzük a legérdekesebb farmer-pályázatok közlését, utána közvetlenül áttérünk a tarhonya kanadai megbonosításának ügyére, mely teljes sikerrel kecsegtet. Addig is kérjük lapunk barátainak ezirányú közreműködését.

A "Daily Mail" vezérkara

LORD ROTHERMERE a londoni "Daily Mail" és a "Northcliffe News-papers" néven ismert angol újságvezér legbizalmasabb embere.
 G. WARD PRICE a "Daily Mail" főszerkesztője a nagy magyarázó újságvezér legbizalmasabb embere.
 JOHN COWLEY a "Northcliffe News-papers" vezérigazgatója és a trianoni kényszerbékéről írók egyik vezetője.
 COLIN R. BRODIE Rothermere egyik jobb keze, a trianoni kényszerbékéről írók egyik vezetője.

LAPUNK UTJÁN ÜDVÖZLI KANADA MAGYARSÁGÁT, EGYÜTTAL IPARI ÉS GAZDASÁGI TÉREN IS REVIZIÓT HIRDET A NAGY MAGYARBARAT — A KANADAI DOLLÁRNAK A POUND STERLINGHEZ VALÓ HORGONYZÁSA LEGALÁB TIZ CENTELLE EMELNÉ A BUZAÁRUKAT — A KISANTANTNAK IS ÉRDEKE LENNE A REVIZIÓ —

A mult hét folyamán — Montrealtól Vancouverig visszahangzott Kanada a legtekinélyesebb angol újságvezér nevével. Mit mond Rothermere a közeli világbirodalmi konferenciával kapcsolatban, mi a véleménye a válságról, mit szól ehhez vagy ahhoz a világ-eseményhez — ez foglalkoztatta a kanadai újságírók ezreit. Tetőfokra hágtak a "Rothermere-láz" miután minden kétséget kizáróan látta a kanadai közvélemény, hogy Rothermere, mint Nagybritannia nemhivatalos, de még a hivatalos delegátusoknál is fontosabb kiküldöttje jött át az Óceánra.

Ennek a kivételesen nagyvonalú pályát befutott újságírónak a kanadai küldetéséről részletesen vezéreltek keretében foglalkozunk, egyszerű szemlével kapcsolatos közvetlen élményeinket pedig legközelebbi számunkban ismertetjük olvasóinkkal. Ezuttal főleg Rothermere lórdnak a "Kanadai Magyar Ujság" számára tett azon kijelentéseit sorakoztatjuk fel dióhéjban, melyek olvasóinkat elsősorban érdekelhetik.

Ezekután Rothermere-t, mint az angol birodalmi ideológus nagy hívté kell bemutatnunk, aki nem hisz sem közgazdasági csodákban, sem pedig politikai szemfényvesztésekben: csupán a hideg valóság világánál bontja ki a jövő körvonalait. A gyakorlat embere, aki tényekkel számol, hiszen tudja, hogy a világpolitika sakkjárában országok és jövő nemzedékek a figurák. Ezért mondta ki Rothermere, hogy Kanada nem boldogulhat addig, míg az angol Pound Sterlinghez nem köti szilárdan pénzgazdaságát. Hogy ez mit jelent gyakorlati szempontból, azt egy minden gazdához és minden munkáshoz közelálló példával világította meg:

— Amint a kanadai dollár Londonhoz igazodik, abban a pillanatban megváltozik a gabonatorzsdei helyzet. A jelenlegi jegyzés szerint nem 53 cent volna az elsőosztályú buza bu-

sheljenek ára, hanem 62 cent. Ettől teljesen függetlenül biztosítani lehetne, hogy Anglia megvásárolja a kanadai buza-felesleg jó részét, ezáltal helyrebillentve Kanada pénzügyi egyensúlyát is. Képzelnék csak el, hány farmert tenne boldoggá Nyugatkanadában és viszont, ugyanekkor hány ezer munkás kezét foglalkoztatna Keletkanadában ez a bushelenkénti 9-10 centnyi árkülönbözet!

Azt senki sem kívánja, hogy Kanada a saját iparát vagy bányászátat feláldozza Anglia érdekében, de abból nem hárulna semmiféle kárkövetkezmeny az országra, ha ahelyett, hogy az Egyesült Államokból szerzi be az iparcikkek nagyrészét és a Kanadában elő nem állítható nyersanyagokat, ezeket ezután Angliából importálnák. Így főleg szövött-, vas- és acél-árak, nemkülönben

a Kanadában amugy sem lelhető anthracit keményszén behozatalára gondolhatunk — folytatva nyilatkozatát Rothermere — Szinte kiszámíthatatlan előnyök származnának Kanadára, ha sikerülne a kormánynak belátásra bírnia a montreali St. James Street nagyiparosait. Az angol ipar kanadai térfoglalása ugyanis kizárólag az Egyesült Államoknak árthat, viszont meg felelő vám-törvényekkel újra mozgósítható lennének a kanadai gyárak. Ha Kanada felzabaldítja az angol árukat a vámkötelezettség alól és ennek ellenében Angolország megvevői a kanadai buza, fa, vágóállat, tejtermékek és konzerváruk nagy részét: ugy az egész országban aránylag rövid időben áll meg a munkanélküliség és megelégedetebbek lennének az emberek.

Folytatás a 4.-ik oldalon

GULYÁS ANTAL SZEKERÉN MENEKÜLT A CSENDŐRGYILKOS

FÖBELŐTTE MAGÁT A BEKERITETT BANDITA — EGÉSZ SASKATCHEWANT IZGALOMBAN TARTOTTA HÁROM UKRÁN GAZTETTE

Saskatchewan tartomány legnagyobb méretű emberhajászában vett részt 40 Mounted Police és mintegy száz farmer és munkásember. Három rosvottmultu ukránt üldöztek 84 óra keresztül éjjel-nappal, míg kettőt élve, egyet pedig holtan előkerítettek. Bill és Mike Kurulek és Bill Gregory — s néven Miller — még a mult hét elején betörték Theodor község egyik üzletébe onnan egy egész rakomány értékesesűrt optak, majd pedig elszárguldoztak egy lopott saskatooni "Plymouth" automobilon.

Miután az üldözökre induló theodori csendőrt ügyesen kijátézták, a három bandita mult hét keddién hajnalban a Yorkton városától 65 mérföldnyire északnyugatra fekvő Foam Lake felé közeledett: ekkor Rails csendőrkáplár váratlanul megállásra szólította fel őket Bill Gregory feleletül több lövést adott le, melyek közül kettő a rendőrt szíven találta. Orjál emberhajása indult meg erre s csak a lakosság ünfeláldozó közreműködése alapján sikerült két banditát elfogni, viszont a gyilkos még ekkor is bujkált a sűrű erdőben.

Végre július 15-én reggel 10 óra tájban négy fellegvezett farmer, név szerint Altringer, Barager, Borne és Moore gyanusnak tartották, hogy a Gulyás Antal által hajtott szekér felzáróításukra nem áll meg. Azonnal utána eredtek a már-már utolérték a focsát, amiódn a gyilkossággal gyanúsított Gregory revolverrel fenyegetőzve kiugrott a kocsiba levő rejtékből és átvette magát a drótkerítésen, eltűnt az erdő sűrűségébe. Mint kiderült, Kelvingtontól 17 mérföldnyire, a Warner tó közelében felőléssel fenyegette meg Gulyás Antalt, ha nem veszi kocsijára és nem egy viuel kedik, ahogy ő dirigál.

A fentvezett négy farmer nem hagyta azonban futni a banditát, akire lődközben már ráváltak cinkosai. Irizatos golyózápor zuhdit a sűrűben bujkáló bandita után, aki viszont szintén nem fukarkodott a gylkos ólom-fecskével. Végül is amikor súlyos gyomor- és kar-lövéssel nem bírta már az iramat, Bill Gregory golyót röpített az agyába. Vele saskatchewan egyik legveszedelmesebb foztatója tűnt el az élok sorából, öngyilkossággal menekülve meg az a kasztófától.

Borzalmas magyar bányász halál New-Brunswickban

Az Atlanti Óceán partjain, dése hozzák. Minden rendben Nova Scotia és Quebec között is ment, míg az ugynevezett elterülő New Brunswick kelet-kanadai tartomány magyarjai ismét egy bányásztestvér halálát siratják. Ismét egy magyar életet követelt ezuttal a bánya titokzatosan sötét mélye s még hozzá egy olyan új-kanadás magyarát, akinek odahaza felesége és családja várta haza a közeljövőben kenyérkeresőjét.

Lapunk régi rothwell-mintói barátja, Szászfi László írását hozta Buku János szivességéből a repülőposta a legújabb keletkanadai magyar tragédiájáról és a tudósítás minden szűkszavúsága ellenére is lélekzet-visszafojtó drámai jelenetekben vonul fel előttünk ennek a magyar elmulásnak rémregénybe illő mindenegybes perce. Szinte jellegzetesen tipikus bányásztragédiáról van szó ezuttal és a résztvünköt még csak növeli az a tudat, hogy még azt a kevés magyart is ily szigorúan bünteti a sors, aki nagynehezen egy kis munkához juthatott.

A repülőpostán érkezett tudósításban foglalt adatokból a következőképpen állíthatjuk össze a katasztrófa történetét: Sebestyén Lajos honfitársunk július 4.-én, hétfőn Miklós Elek bányász-szaktársával együtt még jókor reggel ment le a rothwell-mintói szénbánya aknájában, abban a hiszemben, hogy egy egész napi munka jól megérdemelt keresettel jöhet fel a feketemélységből. Alig értek azonban le a tárnába, azonnal beláták, hogy a vájatokhoz képtelenek lennének hozzáférni, mert hiszen annyi víz gyülemlét fel a munka-helyen éjnek idején.

Meg is adták tehát a jelzést, hogy a felvonót felülről működő Miklós Elek szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét és amikor már látta, hogy nem tudnak magukon semmiképpen segíteni s halálveszedelemben fognak: az aknát megtámasztó egyik vasrudat megkapta és így tudta megmenteni életét. Sebestyén Lajos azonban már nem talált alkalmas támpontot s a folyton gyorsuló kosárban menthetetlenül zuhant le a pusztulás felé.

Eközben az élet-halál között lebegő Miklós Elek segélykiáltásaira odafenn észrevették a bajt és kimentették a szorongatott helyzetbe került magyart. Miklós azonban már nemcsak a tárnában élő vizet jelentette a "bász"-nak, hanem egyúttal Sebestyén Lajos javakorabeli magyar bányászt 44-ik életévben érte utol a nagy kaszás, éppen egy hónappal azelőtt, hogy haza akart menni szeretteihez a Nódrád megyei Mihálygerge községbe, hol felesége és két gyermeke gyászolja. Sebestyén 1929 tavaszán vándorolt ki Kanadába és azóta a rothwell-mintói bányában dolgozott, abban a reményben, hogy ezáltal meg tudja alapítani kis családja jövőjét.

KÉSZÜL A MONTREALI ALAGUT

Értesülésünk szerint lázasan dolgoznak Montreal városának Ramezay alatt vonul majd el, legújabb közúti aluljárójának megépítésén. A Gosford uccal forgalmat ugyanis ezután a Notre Dame ut alatt furandó alaguton bonyolítanák le és ezáltal nemcsak meggyorsítanák a világváros közlekedését, hanem az egyik legveszedelmesebb uccasarkot is biztosítanák a balesetek ellen.

Külön érdekessége az épülő alagutnak, hogy a Chateau de Ramezay alatt vonul majd el, mely kétségkívül Montreal egyik történelmi nevezettségű, értékes középülete. Az 1705-ben — tehát a magyarországi Rákóczi szabadságharc idejében — épült Ramezay palotában lakott Kanada első kormányzója, jelenleg pedig becses múlkincseket őriznek a múzeumám átalakított tömör épületben.

LEGUJABB HIREK

MACDONALD ANGOL MUNKÁSPÁRTI miniszterelnök munkásságának köszönhető, hogy teljes sikerrel végződött a svájci Lausanne-ba összehívott nemzetközi konferencia. Eszerint 25 milliárd dollárról 750 millióra csökkenték a németek által fizetendő hadisáro összegét. Ennek törlesztését is csak három év múlva kezdené meg Németország, viszont ha 15 év alatt nem javulnának a viszonyok, ugy az egész követelést elengedik.

A MAGYAR OLIMPIA-BAJNOKOK július 13.-án, jövő hétfőn érkeznek Quebecbe az "Empress of Britain" óceánjáró foráizetén. Mig a mult celi törtőkön Newyorkba érkezett magyar uszók már napok óta aratják diadalait az amerikai városokban, a Kanadába érkező magyar sportférliak Montreal, Toronto és Windsor városokon keresztül közvetlen összeköttetésben sietnek a california Los Angeles-be, hogy július 23.-án kezdődő olimpiai játékok előtt megbarátkozzanak a Csendes Óceán partvidékének éghajlatával.

SOK SASKATCHEWANI MAGYAR farmer termését verte el a széles sávban pusztító jéges, mely a hétvégi zivatarok kiseretében tizedelte meg a préri termést. Különösen a déli vidékek, mint a Broadview és Sulya közötti terület szenvedett sokat a helyenként nyolc inch magas jégtől, mely nagyjából a termékeny Qu'Appelle Valley irányát lövette.